

2. Moja prava tijekom izvida kaznenih djela i istrage prije pokretanja postupka pred sudom

Koja je svrha izvida kaznenih djela i istrage?

Služe prikupljanju dokaza kojima se utvrđuje kazneno djelo i provjeri elemenata koji bi osumnjičenu osobu mogli osloboditi krivnje ili koji bi pokazali da ne postoji kazneno djelo.

Koje su faze izvida i istrage? Tko provodi svaku od tih faza?

Policija istražuje kaznena djela, traži njihove počinitelje i prikuplja dokaze.

Kad policija sumnja na postojanje kaznenog djela, o tome obavješćuje državnog odvjetnika (*procureur du Roi*) koji može odlučiti:

- okončati postupak;
- sam provesti izvide (prikupljanje informacija);
- od istražnog suca zatražiti istragu određenog podatka, a ne neke određene osobe (istraga).

Državni odvjetnik ima manje ovlasti od istražnog suca. Istražni sudac ili državni odvjetnik vode istrage i daju naputke policijskim službenicima koji provode propisane radnje tijekom istrage (saslušanja, pretrage, uzimanje uzoraka DNK...).

Nakon provedenih izvida

Ako se radi o informativnom spisu, državni odvjetnik može:

- okončati postupak;
- predložiti nagodbu o kazni: odustajanje od tužbe (bez kaznenoga progona) uz plaćanje novčane kazne (uobičajen postupak u slučaju prometnih prekršaja);
- predložiti mirenje u slučaju manjih prekršaja: nema progona, ali počinitelj mora žrtvi nadoknaditi štetu i, prema potrebi, pohađati terapiju ili obuku;
- pozvati osumnjičenika izravno pred raspravnog suca (*juge du fond*);
- na temelju zapisnika pozvati osumnjičenika da pristupi nadležnom sudu: poziv se dostavlja osumnjičeniku po uhićenju (u trajanju od najviše 24 sata) ili se predaje državnom odvjetniku kako bi se postupak ubrzao.

Ako se radi o istražnom spisu, on, se dostavlja državnom odvjetništvu, koje odlučuje o daljnjem postupanju. Zatim okrivljenik može razgledati spis te je pozvan pred sudsko vijeće (*chambre du conseil*) koje, po saslušanju izvješća istražnog suca, moguće građanske stranke ili građanskih stranaka (žrtava), optužnice državnog odvjetništva i govora obrane, može:

- proslijediti spis istražnom sucu radi njegove dopune;
- ili, ako je istraga potpuna:
 - odgoditi izricanje presude ako bi se javnom raspravom okrivljeniku mogla nanijeti šteta;
 - donijeti odluku o prisilnom smještaju osobe u psihijatrijsku ustanovu ako je kazneno djelo počinila u teškom stanju duševne poremećenosti zbog kojeg nije bila sposobna kontrolirati svoje postupke u trenutku događaja i još se uvijek nalazi u tom stanju;
 - proslijediti predmet na odlučivanje nadležnom policijskom sudu (*tribunal de police*) ili kaznenom sudu (*tribunal correctionnel*); ako se taj sud oglasi nenadležnim u korist porotnoga suda (*cour d'assises*), donosi rješenje o dostavi predmeta glavnom državnom odvjetniku zato što samo optužno vijeće (*chambre des mises en accusations*) može pokrenuti postupak pred porotnim sudom.

Okrivljenik može uložiti žalbu optužnom vijeću, ali samo u pogledu nekih postupovnih pitanja..

Istražni sudac može tijekom istrage izdati uhiđbeni nalog pod određenim uvjetima:

- ako postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo;
- ako je za predmetna djela zapriječena kazna zatvora u trajanju od najmanje jedne godine;
- ako je to nužno radi zaštite javne sigurnosti.

Ako najviša kazna koja se može odrediti ne prelazi petnaest godina zatvora, nalog se može izdati samo ako postoje ozbiljni razlozi koji upućuju na opasnost od bijega, ponavljanja kaznenog djela, bježanja od pravde, nestanka dokaza ili tajnoga dogovora s trećim osobama.

Okrivljenik se poziva pred sudsko vijeće (*chambre du conseil*) u roku od pet dana od izdavanja naloga, a zatim svaki mjesec sve do okončanja istrage (ili svaka tri mjeseca ako je riječ o kaznenom djelu koje se ne može smatrati lakšim kaznenim djelom).

Moja prava tijekom kaznenih izvida i istrage

- [Uhićenje i policijsko ispitivanje \(1\)](#)
- [Informativni spis \(2\)](#)
- [Istražni spis \(3\)](#)
- [Poseban slučaj: pritvor \(4\)](#)
- [Okončanje istrage \(5\)](#)

Uhićenje i policijsko ispitivanje (1)

U kojim me okolnostima i na koliko dugo policija može lišiti slobode?

Možete biti lišeni slobode u slučaju da ste zatečeni u kaznenom djelu ili na zahtjev državnog odvjetnika ili istražnog suca ako postoje osnove sumnje da je počinjeno kazneno djelo. Policija vas ne može lišiti slobode na razdoblje dulje od 24 sata.

Mogu li me pretražiti?

Da, pri uhićenju ili kad postoje razlozi koji upućuju na to da nosite oružje ili neki opasan predmet ili ako je ugrožen javni red.

Može li policija ući u moj dom?

Da, ako ste zatečeni u kaznenom djelu ili uz vaš pristanak.

Mogu li pretražiti moj ured, moj automobil?

Da, jednako kao i vaš dom. Međutim, neka su mjesta nepovrediva, a druga su posebno zaštićena: za njihovu pretragu potreban je poseban postupak (ured diplomata, člana parlamenta, mjesta koja pripadaju osobama koje čuvaju poslovne tajne...).

Vaše vozilo može biti pretraženo ako postoje razlozi koji upućuju na to da je ono poslužilo u počinjenju kaznenoga djela, za prijevoz traženih osoba, materijalnih dokaza ili dokaznih elemenata ili pak predmeta koji predstavljaju opasnost za javni red.

Mogu li stupiti u kontakt s članom obitelji, prijateljem, liječnikom ili članom svojega veleposlanstva?

Pregledat će vas liječnik ako policija to ocijeni korisnim ili na vaš zahtjev. U toj fazi policija odlučuje hoće li vam dopustiti da obavite telefonski poziv. Ako ste maloljetni, policajac je dužan usmeno ili pismeno u najkraćem roku obavijestiti vaše roditelje, skrbnika ili osobu koja skrbi o vama.

Koja su moja prava kod policijskoga saslušanja?

Imate pravo ne iskazivati i ne optuživati samoga sebe, odnosno ne surađivati u stvaranju dokaza protiv sebe.

Na početku saslušanja, bit ćete obaviješteni o sljedećem:

- možete tražiti da sva pitanja koja vam budu postavljena i odgovori koje na njih date budu doslovno zabilježeni;
- možete tražiti provođenje određenog istražnog postupka ili određenog saslušanja;
- vaše izjave mogu se upotrijebiti kao dokazi na sudu.

Možete upotrijebiti dokumente koje posjedujete ako se time ne odgađa ispitivanje. Pri ispitivanju ili kasnije možete tražiti da se navedeni dokumenti prilože zapisniku o saslušanju ili pohrane u pisarnici suda.

Po završetku saslušanja zapisnik vam se daje na čitanje, osim ako zatražite da vam bude pročitano. Pita vas se treba li se vaša izjava ispraviti ili dopuniti.

Ako želite govoriti na nekom drugom jeziku koji nije jezik postupka, poziva se sudski tumač, vaša se izjava zapisuje na vašem jeziku ili se od vas traži da sami napišete izjavu. Ako se ispitivanje održalo u prisutnosti tumača, navodi se njegov identitet i svojstvo u kojem sudjeluje u ispitivanju.

Obavijestit će vas se vašem o pravu na besplatan primjerak zapisnika vašeg saslušanja.

Hoće li tražiti moje podatke iz kaznene evidencije?

Policija ima pristup kaznenoj evidenciji.

Može li moj odvjetnik biti nazočan?

Vaš odvjetnik ne može biti nazočan saslušanju i ne možete se s njime sresti sve dok ste lišeni slobode tijekom 24 sata.

Informativni spis (*Dossier à l'information*) (2)

Istragu provodi državni odvjetnik. Postupci prikupljanja informacija provode se tajno, *ex parte* i u pisanom obliku.

Što državni odvjetnik može poduzeti u fazi prikupljanja informacija?

Osim u zakonom predviđenim iznimnim slučajevima, postupci prikupljanja informacija ne smiju uključivati prisilu niti ugrožavati osobna prava i slobode. Oduzimanje imovine moguće je pod određenim uvjetima.

Državni odvjetnik između ostaloga može:

- obaviti očevid;
- saslušati ili tražiti da policija sasluša osumnjičenike, svjedoke;
- dati uhititi koga (osim kad je počinitelj zatečen u kaznenom djelu) na 24 sata;
- napraviti analizu uzorka DNK uz pristanak osumnjičenika;
- presresti i oduzeti poštu (ali ne i otvarati je);
- pod određenim uvjetima pribaviti bankovne podatke;
- obaviti pretragu ako je osoba zatečena u kaznenom djelu ili uz pristanak osobe koja ima pravo korištenja prostora;
- provesti pretragu primjenom posebnih metoda, čime se može uzrokovati narušavanje privatnosti.

Što mogu učiniti ako su prikupljanjem informacija tijekom izvida povrijeđena moja prava?

Utemeljenim zahtjevom možete tražiti obustavu, primjerice ako vam je imovina oduzeta kao dokazni materijal. Državni odvjetnik dužan je očitovati se u roku od 15 dana. Ako odgovora ne bude ili ako bude negativan, možete uložiti žalbu optužnom vijeću.

U tom slučaju možete od državnog odvjetnika tražiti da ovlasti Središnje tijelo za oduzimanje i pljenidbu imovine (*Organe central pour la saisie et la confiscation*) da proda imovinu ili da je vrati uz jamstvo.

Imam li pristup spisu?

Za razliku od istražnog spisa, nikakvim posebnim pravilom strankama nije onemogućeno razgledavanje spisa, u cijelosti ili djelomično, u fazi prikupljanja informacija. Pristup spisu možete tražiti od državnog odvjetnika koji ima diskrecijsko pravo prihvatiti ili odbaciti zahtjev.

Mogu li utjecati na ishod?

Ne. Državni odvjetnik samostalno odlučuje hoće li okončati postupak, zatražiti od istražnog suca da provede istragu, pozvati vas na temelju zapisnika pred raspravni sud ili vam predložiti alternativni način rješavanja postupka (nagodbom ili mirenjem: u tom se slučaju odustaje od postupka ako platite novčanu kaznu ili ako ispunite uvjete određene tijekom mirenja).

Istražni spis (*Dossier à l'instruction*) (3)

Istraga se vodi pod vodstvom i nadležnošću istražnog suca, a na temelju naloga državnog odvjetnika ili tužbe pretpostavljene žrtve kaznenoga djela uz uspostavu građanske stranke (*partie civile*).

Koje radnje može poduzimati istražni sudac?

Može poduzimati sve radnje koje poduzima državni odvjetnik i koristiti se značajnim prisilnim sredstvima: izdati uhidbeni nalog, naložiti snimanje telefonskih razgovora, pretrage bez pristanka, upotrebu posebnih, opsežnijih metoda pretrage...

Mora li me istražni sudac saslušati?

Istražni sudac obavezan vas je ispitati samo u slučaju uhidbenoga naloga.

Mora li me sudac obavijestiti o postojanju spisa?

U načelu, sudac vas mora optužiti ako postoje osnove sumnje da ste počinili kazneno djelo. Optužnica se iznosi nakon saslušanja ili se dostavlja poštom, čime ostvarujete pravo pristupa kaznenom spisu i pravo da zatražite dodatne istražne radnje.

Može li sudac odrediti snimanje mojih telefonskih razgovora?

Da, uz poštovanje zakonom propisanih i vrlo detaljnih uvjeta.

Smijem li odbiti pretragu?

Vaš dom može biti pretražen ako je sudac potpisao nalog za pretragu i ako se pretraga provodi u vremenskom razdoblju od 5.00 do 21.00 sat, osim u iznimnim slučajevima.

Može li me sudac fizički prisiliti na davanje uzorka DNK?

Da, u određenim okolnostima.

Što mogu učiniti ako su istražnom radnjom povrijeđena moja prava?

Možete tražiti privremenu pravnu zaštitu (vidi Informativni spis).

Mogu li tijekom istrage pristupiti spisu ?

Ako ste okrivljeni, a niste uhićeni, možete tražiti pristup spisu zahtjevom upućenim istražnom sucu koji može uskratiti pristup, ali mora obrazložiti svoju odluku. Ako odgovora ne bude ili ako bude negativan, možete uložiti žalbu optužnom vijeću.

Mogu li tražiti provođenje određenih istražnih radnji?

Da, i to bez obzira jeste li uhićeni ili ne. Njihovo provođenje možete zatražiti zahtjevom. Istražni sudac može odbiti

zahtjev ako ocijeni da radnja nije neophodna za dokazivanje istine ili je ocijeni štetnom za istragu. Moguće je uložiti žalbu.

Poseban slučaj: pritvor (4)

Kako se mora odvijati ispitivanje pred sućem?

Prije izdavanja uhidbenoga naloga, i to u roku od 24 sata nakon lišavanja slobode, mora se obaviti ispitivanje kako uhidbeni nalog ne bi bio nevaljan. Ispitivanje mora prije svega biti povezano s mogućnošću izdavanja naloga i djelima koja vam se stavljaju na teret.

Vaš odvjetnik ne može biti prisutan.

Može li me sudac naknadno saslušati?

Možete tražiti kratko ispitivanje. Vaš odvjetnik može biti prisutan samo tijekom tog ispitivanja.

Kad mogu vidjeti svojeg odvjetnika?

Nakon prvog saslušanja pred istražnim sućem.

Mogu li osporavati zakonitost ili razloge uhidbenoga naloga?

Ne možete uložiti žalbu na odluku o izdavanju uhidbenoga naloga.

U roku od pet dana od izdavanja naloga bit ćete pozvani pred sudsko vijeće. Dan prije poziva moći ćete pristupiti svojem spisu. Vaš odvjetnik ili vi sami možete tražiti puštanje na slobodu.

Vaš odvjetnik može ukazati na nepravilnost u nalogu samo tijekom tog prvog pojavljivanja pred sudskim vijećem (i u žalbi). Ako je uhidbeni nalog potvrđen, imate pravo ulaganja žalbe. U roku od 15 dana bit ćete pozvani pred optužno vijeće. U slučaju nepoštovanja navedenoga roka, odmah ćete biti pušteni na slobodu.

Pritvor se može odrediti u trajanju od jednog (ili tri) mjeseca. Na svakoj raspravi možete osporavati prikladnost uhidbenoga naloga i/ili osnovanost sumnji na počinjenje kaznog djela. Spis će vam biti dostupan dva dana prije svakog izlaska pred sud.

Mogu li u zatvoru komunicirati s trećim osobama?

Uvijek možete komunicirati sa svojim odvjetnikom.

Međutim, istražni sudac može vam zabraniti da s ikim drugim komunicirate tijekom najviše tri dana.

Kad mogu biti pušteni na slobodu?

Na slobodu možete biti pušteni u bilo kojem trenutku, i to odlukom istražnog suca ili odlukom istražnog suda kad izađete pred njega. Puštanje na slobodu može biti uvjetno ili uz jamčevinu.

Državljanin sam druge zemlje. Moram li nazočiti istrazi?

Može biti izdan uhidbeni nalog ako postoji opasnost od bježanja pred pravdom. Istražni sudac ili istražni sud mogu vas osloboditi uz jamčevinu. Budete li se odazivali pozivima suda tijekom cijelog postupka, uplaćen novčani iznos bit će vam vraćen.

Ako se branite sa slobode, od vas će se tražiti da dolazite na saslušanja i pred raspravnog suca. Istražni sudac može vam rješenjem o uvjetnom puštanju na slobodu odrediti da ne napuštate zemlju. Ti uvjeti mogu biti produženi na razdoblje od tri mjeseca. Možete ih osporavati pred sudskim vijećem.

Okončanje istrage (5)

Što mogu učiniti ako se istraga odugovlači?

Nakon godinu dana možete optužnom vijeću uputiti obrazloženi zahtjev, a ono će provjeriti kako se odvija istraga.

Mogu li se točke optužnice promijeniti prije postupka?

Državni odvjetnik čita spis koji mu je dostavio sudac i sastavlja optužbe za koje će, prema njegovu mišljenju, okrivljenik morati odgovarati pred sudom. Može odustati od progona ili od suca tražiti da provede dodatnu istragu. Pritom državni odvjetnik još uvijek može izmijeniti kvalifikaciju kaznenog djela ili je može izmijeniti sudsko vijeće koje odlučuje i o ishodu spisa.

Mogu li prije početka postupka priznati krivnju po svim točkama optužnice ili samo po nekim točkama optužnice?

Ne, smatra se da ste nevini sve do pravomoćne osude raspravnoga suda.

Kako se okončava predmet?

Sudsko vijeće, nakon što sasluša izvješće istražnog suca, moguću građansku stranku, državnog odvjetnika i obranu, odlučuje o:

- upućivanju okrivljenika pred nadležni sud;
- obustavi postupka;
- odgodi izricanja presude: činjenice su utvrđene, ali kazna nije izrečena. Sudac određuje rok kušnje i uvjete koje treba poštovati;
- primjeni Zakona o smještaju u psihijatrijsku ustanovu (prisilni smještaj).

Koja su moja prava u ovoj fazi?

Možete razgledati svoj spis i napraviti preslike dokumenata prije rasprave pred sudskim vijećem. Možete podnijeti zahtjev za provođenjem dodatnih istražnih radnji. Ako istražni sudac odbije provesti te radnje, možete se obratiti optužnom vijeću.

Mogu li uložiti žalbu?

Ne možete uložiti žalbu protiv žalbenog rješenja, osim u slučaju nepravilnosti, propusta ili zbog nevaljanosti dijela istrage, pribavljanja dokaza ili koja se odnosi na žalbeno rješenje, ako se pozovete na nedopuštenost ili odustajanje od tužbe.

Može li me se teretiti za kazneno djelo za koje sam već bio gonjen u drugoj državi članici Europske unije?

U načelu ne.

■ Posljednji put ažurirano: 14/09/2017

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.